No. 21.

JAVASCHE COURANT.

ZATURDAG den 16den Februari 1828.

OFFICIEEL GEDEELTE.

Door Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal zijn de volgende dispositien genomen.

CIVIEL DEPARTEMENT.

BENOEMD:

Tot secretaris der residentie Japara en Joana, *D. G. van Zeijlingen*, laatst assistent resident te Bangkallang.

Tot tweeden stads heelmeester te Batavia, *G. Eisinger*, thans chirurgijn der tweede klasse bij de koloniale marine.

BATAVIA, *den 15den februari 1828.*

Volgens tijdingen van Pekalongang van den 10den dezer, was de regent van voormelde plaats, den vorigen dag ten 4 ure in den achtermiddag met een detachement der nieuw opgerigte *Pradjoerits*, 50 man barissan en een detachement djaijang sekars, te *Serang* aangekomen, alwaar hij de geheele dessa op vier huizen na verbrand vond, benevens de *Pasangrahan*, waarvan wij reeds in onze vorige melding maakten.

De Regent zijnen marsch naar *Wonosobo* willende voortzetten, ontmoette even voorbij *Serang* de muitelingen, ruim 300 in getal, in drie colonnes geschaard, voorzien van vele pajongs en vlaggen. Het terrein ongunstig zijnde, trok de regent met zijne magt eenigzins achterwaarts, ten einde van een ruimer veld gebruik te kunnen maken en engageerde een niet onbeduidend vuur op den vijand, die het even zoo beantwoordde. Doch door den hevigen aanval van den wachtmeester *Werner* met zijne kavallerie namen de muitelingen met zulk eene overhaasting de vlugt, dat zij 12 dooden op het slagveld achterlieten, en verscheiden andere hunnen dood vonden in eene vallei over klipsteenen in de rivier *Seraijoe*. Van onze zijde is niemand gesneuveld, noch gewond. De wachtmeester *Werner* heeft bij die gelegenheid een geweer op den vijand veroverd; zijne onderhebbende manschappen en de nieuwe *Pradjoerits* worden door hem zeer geprezen, inzonderheid het hoofd der *Pradjoerits*, de inlandsche wachtmeesters *Alxono* en *Komaak* en de djaijang sekar *Sappirs*. **De regent van *Pekalongang* heeft zich ook zeer verdienstelijk gemaakt.**

Onze troepen hebben na deze affaire hun bivouacq onder den blooten hemel gehouden en zijn waarschijnlijk den volgenden morgen naar *Wonosobo* getrokken. De resident van *Pekalongang* zou zich dien zelfden nacht naar *Bator* begeven.

—Te *Tagal* had men den 11den het berigt ook ontvangen van den majoor *Buschkens*, kommandant der mobiele colonne no. 8, dat de muitelingen, aangevoerd in twee colonnes onder het bevel van *Diepo Negoro Anom*, en van den tommongong *Danoe Kesoemo*, het voornemen hadden van *Wonosobo* en *Segalo* te verontrusten. Voornoemde majoor was met 150 bajonetten naar *Segalo* opgerukt, om aldaar des noods van dienst te zijn, en de resident zou, met den regent van *Pamalang* en eene kleine versterking van manschappen, naar de zuidoostelijke grenzen van zijne residentie vertrekken, om aldaar een wakend oog te houden.

Uit de *Kadoe* hebben wij tot den 9den gunstige berigten. In die residentie zelve bleef alles volkomen rustig, doch bevestigde zich aldaar meer en meer de tijding, dat *Diepo Negoro*, die zich steeds aan de kanten van *Banjoemening* zou ophouden, met kracht tegen *Kretek* en *Wonosobo* wilde ageren.

Rapport van den Luitenant Generaal van Geen *aan Zijne Excellentie den Luitenant Gouverneur Generaal.*

MAGELANG, *den 7den februari 1828.*

Van de bij mij ingekomene rapporten, vereer ik mij Uwe Excellentie bij deze het verslag aantebieden.

De kolonel *Cleerens* rapporteert mij, dat de kapitein *Vassaux*, welke met een gedeelte der 6de colonne te *Gombor* gestationeerd is, op den 2den dezer, door eene magt van 500 muitelingen, onder aanvoering van *Ali Bassa*, *Kerto Panalassan* en den tommongong *Kerto Negoro*, is aangevallen geworden en niet dan na eene menigte wel gedirigeerde schoten uit het kanon, door den luitenant *Rutten*, waardoor zij verscheiden dooden en geblesseerden hebben bekomen, hen noodzaakte terugtetrekken, waarna de kapitein, door 3 pelotons infanterie, aangevoerd door de luitenants *Dusaar*, *Blondeau* en *Cassa*, hen deed vervolgen, op welke beweging zij in allerijl zuid- en zuidwestwaarts de vlugt namen. Op het hooren van het kanon vuur was die hoofd-officier met een detachement kavallerie van *Maron* derwaarts opgerukt en ontving van de dessa's volkeren het berigt, dat de vijand een aanmerkelijk verlies aan dooden en gekwetsten had gehad, zijnde verscheidene lijken door de Inlanders op het slagveld gevonden. Bij deze gelegenheid is mede een tommongong en een vaandeldrager gesneuveld. Verder deelt die hoofd-officier mij mede, dat het land van dag tot dag rustiger wordt, en dat de pangerang *Koesoemo Yoedo* van *Loano* naar *Gebong Kebo*, ½ paal ten zuiden van *Brinkelaan*, met zijne barissan, versterkt door 25 man infanterie, was opgerukt.

Op de rapporten door mij van den majoor *Michiels* ontvangen, dat de muitelingen in de *Bageleen* naar die zijde kwamen oprukken, en op de berigten van den waarnemend assistent resident *Buijskes* te *Kretek* van den 1sten dezer, mij door den heer resident *Valck* ter hand gesteld, dat de correspondentie tusschen die plaats en *Pekalongang* gesloten was, en dat de muitelingen de dessa *Sewoeran*, tusschen *Wonosobo* en *Serang* gelegen, in de asch hadden gelegd, heb ik, om het verder doordringen van den vijand te beletten, een detachement van 100 man van het 2de bataillon der expeditionnaire afdeeling, onder de orders van den kapitein *Veenhuizen* van het bataillon, met een 1 ponder kanon en 50 pradjoerits naar *Wonosobo* laten marcheren, ten einde den majoor *Michiels* in het verdrijven der muitelingen behulpzaam te zijn.

Het op gisteren van dien hoofd-officier nader ontvangen rapport luidt, dat hij, op de bij hem ingekomen berigten, dat de muitelingen op den 1sten dezer, ten getale van 200 op den weg van *Serang* waren doorgedrongen, de communicatie met *Pekalongang* hadden afgesneden, de dessa *Sewoerang* in de asch legden, en den demang dier plaats op eene wreedaardige wijze hadden om het leven gebragt, onverwijld een detachement infanterie onder den luitenant *Louchard* derwaarts gezonden, op wiens aannadering de muitelingen onverwijld de vlugt namen in de hooge gebergten ten zuidwesten, houdende verder de overige muitelingen onder aanvoering van onderscheidene tommongongs zich op den berg *Gemantong*, 1 paal bezuiden *Sepoerang*, op, zoomede ten noordwesten van *Kaliwiero*.

Nadere van meermelden hoofd-officier ontvangene rapporten van den 5den dezer van *Kretek* luiden, dat een 2000 tal muitelingen onder aanvoering van den jongen *Diepo Negoro* reeds bij *Kaliwiro* waren voortgerukt en volgens berigt van den maas pattij aldaar, zijn voornemen zoude zijn de benting te *Karang Malang* dien nacht of volgenden dag aantevallen, op welke tijding hij majoor die benting met 10 man heeft versterkt, tot dat het detachement onder den kapitein *Veenhuizen*, vroeger gemeld, dien ZEd. op dat oogenblik verwachtte, te hulp kwam.

De berigten van gisteren van meermelden majoor heden bij mij ontvangen houden in, dat de pangerang *Soerio Admoijo* en de tommongong *Danoe Kesoemo* mede met eene aanzienlijke vijandelijke magt naar *Kaliwiro* in aanmarsch waren, en ik heb dien tengevolge den majoor *Spengler* nog heden met een detachement van 175 man en een een-ponder van zijn onderhebbend bataillon naar *Kretek* doen oprukken.

In dezen omtrek blijft het steeds rustig; in het Probolingosche zijn de bewoners steeds druk met de bebouwing van hun land werkzaam, zoo mede in het Kradinangsche, waar de bevolking dagelijks meer en meer toeneemt. In het Jamoesche is het thans ook rustig; eenige dessa's hebben zich onderworpen en aangeboden dagelijks 100 man werkvolk te leveren voor het opterigten wachthuis te *Grabiak*, tusschen *Kaliedjinking* en *Trajam* gelegen, en met welke werkzaamheden ik zoo spoedig mogelijk een aanvang zal doen nemen.

De Luitenant Generaal, kommanderende het leger te Velde,

(*Get.*) VAN GEEN.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 25sten augustus.*

Gisteren is het lijk van den heer *Manuel* ter aarde besteld. Hetzelve is des morgens te 8 ure met een rijtuig, behoorende

aan het bestuur der begravenissen, van het buiten-verblijf des heeren *Lafitte* vervoerd, en is ten 12 ure aan de barrière des Martyrs, die terstond na het binnen rijden gesloten werd, aangekomen. Aldaar bevond zich eene overgroote menigte voetgangers, en, behalve de gewone rouwkoetsen, een aanzienlijk getal rijtuigen, aan de gegoedste ingezetenen der hoofdstad behoorende; een piket van 20 gensdarmes was binnen de barrière en op zekeren afstand achter de muur stond eene veel talrijkere afdeeling, gereed, om op het eerste bevel toeteschieten. Eenige jongelieden hebben daarop het lijk van het rijtuig genomen, met oogmerk om hetzelve bij afwisseling naar het kerkhof Père la Chaise te dragen, van oordeel zijnde, dat de bepalingen der politie zulks buiten de stad niet beletteden; doch spoedig kwam er een bevel van dezelve, dat het lijk op de lijkkoets moest geplaatst worden, en tegelijker tijd trokken de gensdarmes hunne sabels. De heeren *Lafitte* en *Lafayette*, die de lijkstatie begeleidden, schoten dadelijk toe, spraken met de hoofden der politie, en vermaanden de jongelieden op de nadrukkelijkste wijze, om zich tegen geene bevelen van dien aard te verzetten. Het gevolg daarvan was, dat de gensdarmes hunne sabels in de schede staken, en dat de jongelieden in stilte het lijk op de lijkkoets plaatsten. Intusschen hadden eenige der laatste de strengen der paarden weten aftesnijden, waardoor zij in staat geraakten, om, in spijt van de maatregelen, die alle blijken van hoogachting, eerbied en erkentenis hadden getracht te beletten, de lijkkoets met het stoffelijk overschot van den heer *Manuel*, onder eene eerbiedige stilte, en zonder de minste wanorde, voorttetrekken.

Toen men echter aan de barrière van Belleville gekomen was, beval een hoofd-officier der gensdarmes, die aldaar met een sterk detachement stond, en die verklaarde, zijnen last met alle gestrengheid ten uitvoer te moeten brengen, dat het lijk niet verder door de jongelieden zoude getrokken, maar dat hetzelve op eene koets, die daar ter plaatse gereed stond, zonde gezet en alzoo verder gebragt worden. De heeren *Lafitte* en *Lafayette* vermaanden andermaal de jongelieden tot orde en onderwerping, zoodat dan ook het lijk op het tweede rijtuig is geplaatst geworden, en alsdus, tusschen twee reijen gensdarmes te voet en te paard, het kerkhof is binnengereden, waarna hetzelve in het graf is nedergelaten, hetwelk digt bij dat van den Generaal *Foy* gelegen is.

De heeren *Lafayette*, *Lafitte*, *Beranger* en *van Schonen* hebben op 's mans graf zeer treffende aanspraken gedaan, die met de grootste aandacht en eerbied door de ontzettende menigte der aanschouwers zijn aangehoord geworden.

den 26sten augustus.

Volgens onderscheidene berigten uit Barcelona tot den 17den augustus, is in den staat der zaken van Catalonie nog geene merkbare verandering gekomen. De benden der Carlisten bezetten Caxdevanol, Olot, Tarrassa en Blaner. Bij hunne ontmoetingen met de regelmatige spaansche troepen houden zij moedig stand, en bij een gevecht derzelve met de bende van *Caragol*, op den weg naar Vich, zijn van weerskanten eenige manschappen gesneuveld. — Tot dien tijd toe waren in Catalonie geene geregelde troepen aangekomen, met uitzondering alleen van eenige weinige manschappen, die van het eiland Majorca zijn overgescheept, en vooreerst post hebben gevat te Mataro. De generaal *Manso*, welken men eenen meer dan gewonen invloed op den geest des volks toeschrijft, heeft zich naar Barcelona begeven.

Een rondgaande brief van de koninklijke audientie van Barcelona van den 11den augustus bewijst, dat de onlusten tot eene aanmerkelijke hoogte zijn gerezen. In dezelve komt voor, dat „de gewapende factie, welke het landschap verontrust, voorgeeft door den Koning, bij geheime bevelen, gelast te zijn, om de Spanjaarden te wapenen, ten einde Z. M. te verlossen uit de handen der genen, welke Hoogstdenzelven in een staat van gevangenschap houden; — dat, hoe ongerijmd zoodanige voorgevens ook wezen mogen, men altijd lieden vindt, welke het oor leenen aan dergelijke verdichtselen, en dat de audientie, in verband met den kapitein generaal, zich in dezen stand van zaken verpligt rekent te verklaren, dat zij de ongemeene ligtgeloovigheid betreurt van hen, die vertrouwen stellen in dergelijke schaamtelooze uitstrooisels, welke alleen dienen moeten, om eene zekere houding te geven aan een opstand, die geene andere bron heeft dan roofzucht van zoogenaamde herstellers van den Godsdienst en van de monarchie; — dat Z. M. niet alleen de vrije uitoefening geniet van zijn koninklijk gezag, maar zelfs last heeft gegeven, om de opstandelingen te vervolgen."

Berigten uit Perpignan tot den 20sten melden, dat de onlusten in Catalonie van eenen ernstigen aard worden; dat de kapitein Generaal den bisschop in den arm heeft genomen, om, gelijkelijk met hem, medetewerken tot het herstel der rust; dat deze prelaat in de daad een mandament te dien einde heeft uitgevaardigd, doch dat ook deze maatregel weinig heeft gebaat. De weg tusschen Perthus en Figueres is door de Carlisten bezet.

Met den gewonen post heeft men brieven uit Madrid tot den 16den en, langs eenen buitengewonen weg, berigten van daar tot den 18den. De tijdingen, uit Catalonie, aldaar aangebragt, waren zeer verontrustend. Men sprak in dezelve van eene junta van regentschap, welke grootendeels uit granden zoude bestaan en de provincie in drie districten hebben verdeeld; men voegde er bij, dat deze junta de audientie van Barcelona zoude hebben uitgenoodigd, om zich te Vich met haar te vereenigen. De voornaamste bende is die van *Jep del Estangs*, eigenlijk genaamd de luitenant-kolonel *Bosoms*. Zijn vaandel is rood, met het opschrift: *leve Ferdinand VII, alleenheerschend monarch*; — *leve de apostolische godsdienst*; *weg met de verdere secreturissen.*

Men wil, dat de intendant van policie, de heer *Recacho*, een aantal rondgaande brieven van de junta der opstandelingen heeft onderschept, doch dit heeft niet belet, dat hij aan de partij der apostolieken is opgeofferd. Immers in den nacht van den 15den op den 16den is een alcalde van het hof ten zijnent gekomen; heeft deze zijne papieren verzegeld en hem aangekondigd, dat hij naar Oviedo was verbannen. — Men was in Madrid zeer ongerust voor de gevolgen van den bedoelden opstand, te meer, daar alle de staatskassen ledig waren.

In de berigten van den 18den vindt men het dekreet, waarbij de heer *Recacho* wordt afgezet. Hetzelve houdt in substantie in, dat in het intendantschap van policie niet wordt voorzien met die eenheid, welke het belang der zaak vordert; dat het nut dier inrigting ook niet in genoegzame verhouding staat tot de groote kosten, welke zij te weeg brengt, en dat de Koning mitsdien heeft goedgevonden, om dit intendantschap met het departement van justitie te vereenigen. Niemand twijfelde, of de geheele maatregel strekte, om den minister *Calomarde*, het hoofd der apostolische partij, meer gezag in handen te spelen.

Uit Tolosa wordt gemeld van den 19den, dat alle de spaansche troepen, over welke men in Guipuscoa konde beschikken, met den meesten spoed naar Catalonie zouden opbreken, en dat voor de bezetting van Santona slechts honderd man zouden terug blijven. De tijding van het ontslag van den intendant van policie was aldaar reeds bekend, en verscheidene lieden, verdacht van den constitutionelen regeringsvorm te zijn toegedaan geweest, maakten zich gereed, om de fransche grenzen te passeren, ten einde hunne personen in veiligheid te stellen.

In de brieven uit Lissabon tot den 11den augustus, met den gewonen post ontvangen, wordt de aankomst gemeld van de *Apollo*, en het daarop verbreid gerucht, dat de Keizer van Brazilie, na het vertrek van dat vaartuig, verlof van de wetgevende vergadering zoude verlangen, ten einde zich naar Portugal te kunnen begeven, van welk een en ander hier ter stede ook reeds de tijding over Engeland is aangebragt. De ministeriele bladen, die de komst des Keizers geenszins schijnen te verlangen, verklaren geen geloof aan de echtheid van dit berigt te kunnen slaan. Men heeft nog geene nadere opgaven dienaangaande vernomen, dan, hoewel het bedoeld berigt nog altijd bevestiging verdient, blijft het toch mogelijk, dat de Keizer van Brazilie in de daad tot het besluit, om zich onmiddelijk naar Europa te begeven, is overgegaan.

Men heeft in de blaauw-boekjes verzekerd, dat den heer *de Bonald*, als president van de hoofd-commissie van censuur, 24,000 fr. 's jaars is toegelegd; de *Moniteur* spreekt dit tegen.

— De ministerielen verzekeren, dat de groote algerijnsche roofschepen nog altijd in de haven liggen; dat alleen eenige feloeken de waakzaamheid der fransche kruissers zijn ontsnapt, en dat het nemen van de *Arlequin*, op de hoogte van Adra (van welk schip de equipagie zich echter in tijds naar den wal had begeven) het eenig ongeval is, van hetwelk men tot dus verre heeft vernomen. Zij voegen er bij, dat de Middellandsche zee thans bezaaid is met fransche oorlog-schepen van allerlei grootte; dat dezelve zich naar alle de plaatsen begeven, waar men algerijnsche kapers zoude kunnen vrezen, en dat deze omstandigheid alleen voldoende is, om den franschen handel op nieuw gerust te stellen.

Vervolg van ons iets op No. 8 en 9 van den Hermes voor 1827. Zie ons blad no. 18.

Iets kunnen wij toch niet zoo geheel stilzwijgende voorbijgaan, namelijk hetgeen de steller van den brief, geschreven van *Batavia* in februari 1827, omtrent de herstelling van den ouden Sultan op den troon van *Djocjokarta*, zegt, namelijk, *dat het eene daad zou zijn, die niets bewerkt had.* Zoo spreekt en schrijft men, als men niet weet wat er omgaat, want als de man (waarschijnlijk een koopman op zijn kantoor, die wel zeer bedreven in handelszaken kan wezen, maar die door de daad toont weinig *au fait* te zijn van hetgeen er in de staatkundige wereld omgaat) de menigvuldige blijken gekend had, die op de ondubbelzinnigste wijze getoond hebben, dat de Sultan, wel is waar *Diepo Negoro* niet wederom tot zijnen pligt heeft kunnen terug brengen, maar nogtans door zijnen invloed groote diensten bewezen heeft, dan zou hij zich zoo niet hebben uitgelaten. De nu overleden Sultan was een man van groot gezag en van groote verdiensten; die verdiensten, die door sommigen, die hem niet gekend hebben, verduisterd worden, maar die door allen, die zijne trouw en gehechtheid aan het Nederlandsch Bestuur kenden naar waarde werden geschat, hebben zich gedurende zijne regering ook wederom ontwikkeld, en hen, die *daarover kunnen oordeelen*, geheel iets anders bewezen, dan hetgeen de briefschrijver maar zoo *absoluut weg* zegt...... *Zij, die de klok hooren luiden en niet weten waar de klepel hangt*, of die naar uiterlijken schijn oordeelen, zijn gevaarlijke wezens, om dat zij niet zelden het zaad strooijen voor verkeerde *opinien*, die, als zij eenmaal wortel geschoten hebben in het Vaderland, des te ongelukkiger zijn, daar er zoo veel tijd verloopt, om van hier die ware berigten en teregtwijzingen te geven, die noodig zijn.

Wij zouden hier in het breede kunnen uitwijden en de nadeelige gevolgen van *verkeerde berigten* in een helder daglicht plaatsen, maar wij willen te veel wijdloopigheid vermijden, ten einde daardoor den schijn niet aantenemen, dat wij ons te veel aan al het geschrijf van hen storen, die het zich tot eene taak schijnen te hebben gemaakt, van alles met de somberste verwen aftemalen, en deze gezindheid zelve soms zoo ver drijven van volkomene *onwaarheden* opteldisschen. Hiervan vinden wij een staaltje op pag. 85 van no. 8, waar men van eenen opstand spreekt, die te *Batavia* onder eene bevolking, die over het algemeen op *Java* toegelaten en zeer nuttig is, zou gebroeid hebben, en die werkelijk reeds de grootste onrust veroorzaakte. Welke bedoeling kan de briefschrijver met het vermelden van zulke onwaarheden zich hebben voorgesteld? en alhoewel hij tot dus verre onbekend mag zijn, moet hij zich dan toch niet inwendig schamen, van iets naar het Vaderland te hebben overgebragt, dat een ieder hier stellig kan tegenspreken, en moet de Redactie van den Hermes niet beter toezien wat zij opneemt, als zij in der daad wil beantwoorden aan het doel, dat zij zegt te hebben *van nuttig te willen zijn, door verspreiding van waarheid en kennis, tot de be-*

vordering van het waarachtige welzijn des Vaderlands.—Dat zal zij nooit zijn, zoo lang zij voortgaat met hare gevoelens, hare wenken en raadgevingen zelve, op verkeerde, en soms valsche, te vaak helaas! partijdige berigten, te bouwen. Indien wij in den Hermes den zoo wenschelijken geest van Vaderlandsche belangstelling in Indische welvaart zagen, wij zouden de eersten zijn, om daarvoor onze *blijdschap*, onze *dankbaarheid* te betuigen, maar zoo lang die belangstelling zich slechts vertoont in ongegronde *critiques*, omtrent zaken, die men niet kent, zullen wij het ons tot eenen pligt rekenen om onze stem te verheffen, en waarheid te doen hooren, in de hoop, van de Indische zaken, voor zoo verre het noodig is, aan een publiek bekend te maken, dat misleid, door half onderrigte menschen, in een maalstroom moet geraken, en niet weten, wat het denken, wat het gelooven moet.

Voor het overige komen in het bedoelde stuk eenige gegronde aanmerkingen voor omtrent de oorzaak van die verzendingen in massa van kopergeld uit het Vaderland naar herwaarts, maar zijn de gevolgtrekkingen daaruit van den briefschrijver al wederom niet juist. De man geeft te kennen, dat, vernomen hebbende, dat Z. M. een groot aantal troepen naar Java zou zenden, hij vreest dat die uitzending het Gouvernement in de grootste verlegenheid zoude brengen, want dat om den oorlog te voeren drie zaken noodig zijn, *geld*, *geld* en nog eens *geld*. Dat geld, waar hij zich zoo magtig over bevreemd vindt, is er, en wel verre dat het Gouvernement daarover in zulk eene verlegenheid zou zijn, heeft *het getoond in* zich zelve de ressources te hebben, om ook die uitgaven tot dus verre het hoofd te bieden. Ten deze en opzigten heeft dus de correspondent van onzen briefschrijver niet noodig *zijne stem te verheffen*, (dat zal zonder hem wel gedaan worden als de zaken zulks vereischen), want indien men in het Vaderland vernam dat hij zich zoo nutteloos ongerust gemaakt had en onrust had trachten te verwekken, dan zou men hem zeer gegrond kunnen toevoegen: *Bemoei U op eenen anderen tijd niet met zaken die gij niet kent, en waarover gij dan ook dien ten gevolge niet moest spreken.*

Dit zij genoeg over hetgeen dat in No. 8 van den Hermes voorkomt. Wij gaan nu tot No. 9 van het zelfde maandwerk over, alwaar wij alwederom eenen zeer *roerenden* brief, geteekend *B. C.*, over Oost-Indië, aan de Redactie geadresseerd aantreffen.

« Met veel belangstelling (zoo begint de heer *B. C.*) las ik het iets over Nederlandsch Indië in No. 7 van den Hermes. In een tijdstip toch, dat de toestand van onze bezittingen aldaar eene te voren onbekende belangstelling inboezemt; in een tijdstip dat de een den oud Gouverneur *van der Capellen* als de oorzaak beschouwt van de onheilen, welke Java treffen, ingenomen door het geschrijf van eenen man, die zijnen partijdigen ijver met den schijn van liberaliteit omkleedt, en door andere in het Vaderland plaats hebbende omstandigheden, welke tegen den waarlijk edelen man schijnen te getuigen, terwijl anderen meer billijk en onpartijdig, de schuld of onschuld van den gewezen' opper-gebieder, vooral met betrekking tot den financieelen staat van zaken, trachten te toetsen aan een naauwkeurig onderzoek der gebeurtenissen, welke sinds 1816 in het Indische Gouvernement hebben plaats gevonden; in zulk een tijdstip kan het voorzeker niet dan belangrijk zijn om met eenige bijzonderheden der tegenwoordige manier van regeren (zoo verschillende met die van vroegere dagen) in Indië bekend te worden."

Zonder in iets den *waarlijk edelen* oud Gouverneur *van der Capellen* te kort te willen doen, meenen wij dat de heer *B. C.* eenen verkeerden weg inslaat, om hem ten kosten van een ander te willen verdedigen. 's Mans goede hoedanigheden zijn alom te zeer bekend, dan dat 't noodig zij, om in een publiek maandwerk daar over zoo hoog op te geven. Wij gelooven zelfs dat het hoegenaamd in den geest van den Baron *van der Capellen* niet valt, van zijne daden in zulk een schitterend daglicht te plaatsen, ten einde daardoor *par amour pour le contraste*, de gelegenheid te hebben van met donkere verwen een anders verrigtingen te kunnen afschilderen. De heer *B. C.* heeft dus zeer onvoorzigtig gedaan van op eene onbehoorlijke wijze eene snaar aan te roeren, die te delicaat is; want wat hij ook zegge over *de tegenwoordige manier van regeren, die geheel verschillende is van die van vroegere dagen*, zoo gelooven wij dat de inductie, die hij daar mede geven wil, even zoo ongepast als ongegrond is. Ten zij hij meene, dat het tegenwoordig bestuur, dat onder vrij wat moeijelijker omstandigheden aanvaard is, eene *grootere klem* aan den dag legt, waardoor de belangen dezer gewesten op eene voor het Vaderland zelve voordeelige wijze, aanmerkelijk bevorderd worden.

De heer *B C.* gaat nog verder, en zegt *dat het hem onmogelijk is de maatregelen, door den Kommissaris Generaal aangewend, in overeenstemming te brengen met de inzigten van een' Koning, die zoo te regt de Vader des Vaderlands genoemd wordt.* Juist is die benaming, juist om dat onze geërbiedigde Koning den naam van Vader des Vaderlands in den volsten zin verdient, heeft Hoogstdezelve, ten einde een gewigtig deel van zijn rijk, en eene bron van het bestaan en den voorspoed van zoo vele zijner onderdanen, voor eene onherstelbare verachtering, om niet te zeggen ondergang, te bewaren, heeft hij krachtdadige middelen moeten beramen en in het werk stellen, om, zoo als de Hermes zelve elders zegt, het *gemoedelijke bestuur*, door dat van kracht en nadruk te doen opvolgen, en het ligt in den aard der zaken, dat een man, die geroepen is om te *herstellen* dat *verwaarloosd*, te *bezuinigen* dat *verspild*, te *vereenvoudigen* dat *verward* was, door diegenen, die bij eenen vroegeren staat hunne rekening vonden, magtig moet afvallen. Maar de vraag is, wat voor het Vaderland en voor deze bezittingen, wat voor het heil der natie, het wenschelijkste, het nuttigste is, en of onze Koning meer den naam van Vader des Vaderlands zou verdienen, door den kanker dieper en dieper te hebben laten inwreten, of door het aanwenden van krachtige middelen, het kwaad in zijnen loop te stuiten, en daar door de hoop te verlevendigen op eene volkomen herstelling. Dat elk Vaderlander hier beslisse, en wij twijfelen geen oogenblik, of ieder een zal de verwondering van den heer *B. C.* ongerijmd, en zijne uitlating onbedachtzaam vinden...... Neen, neen; zulke gemoedelijke woorden zijn goed om op zwakke geesten eenigen indruk te maken, en daar voor zullen zij dan ook waarschijnlijk wel door den heer *B. C.* ter neder zijn gesteld, maar zij die maar zoo voetstoots niet aannemen wat men hun voorpraat, zullen er de waarde van gevoelen en den man beklagen, die in goeden ernst meent, iets zeer *moois* gezegd te hebben.

(*het vervolg en slot hierna.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Feb. 13—schip *Johanna Maria Wilhelmina*, J. C. Ross, van Samarang den 6den februari.

Feb. 14—schip *Marquis of Hastings*, G. Ingram, van Anjer den 4den februari, passagier: de heer Duncan.

Vertrokken.

Feb. 14—schip *Johanna Maria Wilhelmina*, J. C. Ross, koersstellende om de west.

Feb. 15—schip *Louisa Princes der Nederlanden*, P. Sipkes, naar Dordrecht.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. schip *Kortenaar*; korvet *Anna Paulowna*; brik *Dourga*; schepen Oeij Sinjo, Aurora, Handel-Maatschappij, De Gezusters, Zeemeeuw, Marij, Admiraal Buijskes, Marquis of Hastings; brik Adèle; schoeners Deiis, Blom. — Eng. schepen Champion, Burrell, Louisa; brikken Oscar, Cecilia.—Fransche brik l'Abeille.

SAMARANG.

Aangekomen.

Feb. 9—schoener *Rembang*, J. B. Berest, van Pamanoekan.

Vertrokken.

Feb. 9—Chineesche galjas *Kim Hokhin*, I-Ap Laijhok, naar Soerabaija.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Feb. 7—Eng. brik *Meridiaan*, John Kerr, van Batavia den 1sten februari.

Feb. 9—brik *Le Héros*, Jan Siters, van Batavia den 3den februari, passagiers: de heeren Van Ranzow, W. Humme en familie.

Vertrokken.

Feb. 9—stoom-boot *Van der Capellen*, naar Samarang en Batavia, passagiers: de heeren T. Wilson, R. Touer en G. Batten. — bark *Experiment*, J. F. Grum, naar Patjitan.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregatten *Bellona*, *Dageraad*, brik *Haaij*; schoeners *Iris*, *Brak*, *Zephiir*, *Pollux*; roei-kanonneer-boot *No.* 15; kora kora *No.* 16; transport-boot *No.* 4; schepen Teksoen, Fatal Rachman, Mastora, Louisa, The Fair Armenian, Carolina en Jacoba, Grace; brikken Tiksing, Nederlander, Merkus, Le Heros; kotter Dolphijn; sala sala Goan Goan.—Eng. brik Meridian.

GRISSEE.

Aangekomen.

Geen.

Vertrokken.

Feb. 5—schip *Boeroong*, J. A. Mobron, naar Banjermassing.

Schepen liggende ter reede.

Schepen Djadul Kariem, Jadul Karim, Jadul Rachman, Faidul Karim, Jadul Barie, Fait Allam, Fatalkair, Fathol Ganie; brikken Ondernemning, Josephine, Boeang Bessie, Sophia, Nawang Alie Joesoor, Pompelmoes, Simon Fredrik; schoeners Anna Geertruida, Fatal Mobien.

ADVERTENTIEN.

De Resident van Batavia maakt mits deze bekend, dat gedurende de maanden maart en september aanstaande, op de natemeldene plaatsen, zal worden gevaceerd tot de perceptie van den eersten en tweeden termijn van de belasting op de *wagens* en *paarden* over het loopend jaar, overeenkomstig artikel 17 van het reglement voor deze belasting, met vrijlating aan de belanghebbenden, om de betaling, het zij in eens, dan wel in twee termijnen te doen, als:

1°. Voor de Stad en voorsteden van Batavia, bij den algemeenen ontvanger.

2°. Voor het zuider kwartier der ommelanden, bij den assistent resident voor de policie, te Meester Cornelis.

3°. Voor de ooster- en wester kwartieren, bij de schouten te Bakassie en Tangerang.

4°. Voor de Buitenzorgsche en Krawangsche distrikten, bij de respective assistent residenten.

BATAVIA, *den 12den februari 1828.* — *De Resident voornoemd,* BESIER.

—De Resident van Batavia, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, maakt bij deze bekend, dat ten zijnen bureele eene inschrijving is geopend voor het wasschen van de gedurende het loopende jaar alhier te ontvangen *kooigoederen*, uit Nederland in gebruik mede gegeven aan de herwaarts overgevoerd wordende militairen en andere personen; zullende deze inschrijving worden gesloten op zaturdag den 16den dezer, des morgens precies te 9 ure, als wanneer, overeenkomstig de deswege bestaande bepalingen, de ontvangene inschrijvings-billetten, in tegenwoordigheid der concurrenten, geopend, en tot de publieke uitbesteding zal worden overgegaan.

De gegadigden worden uitgenoodigd om in hunne inschrijvings-billetten den prijs bekend te stellen, waarvoor zij genegen zijn de 100 stuks van gemelde *kooi-goederen* te wasschen; wordende door een stuk verstaan, al het kooi-goed, dat aan één man gewoonlijk wordt verstrekt.

BATAVIA, *den 12den februari 1828.* — *De Resident voornoemd,* BESIER.

—Narigten verlangd wordende aangaande de nalatenschap van zekeren *Joseph le Roux*, Franschman van geboorte, welke gezegd wordt, na een dertigjarig verblijf in deze kolonie, tusschen de jaren 1730 en 1748, te Batavia, in den ongehuwden staat, te zijn overleden, zoo verzoekt de ondergeteekende al die genen, welke daaromtrent eenige inlichtingen zouden kunnen geven, dezelve ten zijnen burele intezenden.

BATAVIA, *De Resident voornoemd,*
den 15den februari 1828. BESIER.

EDICTALE CITATIEN.

Pro Fisco.

Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Soerabaija, op het daartoe door den fiskaal bij denzelven raad, *Jacobus Cornelis Schmidt*, R. O., gedaan verzoek, hebben verleend appointement van citatie bij edicte *ad valvas curiæ* op en tegen alle degenen, die vermeenen mogten eenig regt, actie of pretentie te hebben op een bedragen van *een honderd zeven- en negentig guldens* en *tien cents*, zijnde het zuiver rendement van een bij publieke veiling, op den 1eden november 1827 ingevolge autorisatie van den resident te Soerabaija, te Baviaan verkocht Makassersch vaartuig met deszelfs inhebbende goederen, bestaande in 68 corgies en 12 stuks stroomatjes, 1 balie lamp-olie, 23 zakken bedorven rijst en 14 stuks strooijen doosjes, welk vaartuig in den loop der maand januari 1827, op het rif Karang-Tenga nabij het eiland Baviaan, was gestrand en door de opvarenden verlaten;

Zoo is het, dat ik *Dirk Swart*, eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij voornoemden raad, bij deze voor de tweede maal dagvaard alle degenen, die vermeenen mogten eenig regt, actie of pretentie te hebben op het hierboven omschreven bedragen van *een honderd zeven- en negentig guldens* en *tien cents*, om op woensdag die zijn zal den 12den maart 1828, des morgens te half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareren, ter openbare rolle van meergenoemden raad op deszelfs gewone audientie zaal, ten einde het eerste defaut te purgeren, en als nog hun vermeend regt en pretentie te institueren en te aanhooren zoodanigen eisch en conclusie, als door den fiskaal R. O., ter rolle van den 30sten januari 1828 is gedaan en genomen, tot toewijzing van meergemeld bedragen van *een honderd zeven- en negentig guldens* en *tien cents* aan den lande, daar tegen te antwoorden en te procederen als naar regten, sub pœne tegen de nalatigen of non-comparanten, dat zij zullen worden verklaard van hun regt en pretentie te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus geaffiicheerd en gepubliceerd, na voorgaanden klokslag, van de puije van het raadhuis te Soerabaija, den 7den februari 1828.

De eerste deurw. en gezw. expl. bij
den raad van justitie voornoemd.
D. SWART.

VENDU-DEPARTEMENT.

Op zaturdag den 16den februari 1828.

Op de algemeene Stapelplaats, voor rekening van het Gouvernement, van twaalf stuks bintanger masthouten, van diverse dimensien.

Op maandag den 18den februari 1828.

Voor het negotiehuis van *R. Thornton*, op de Voorrei, van chitsen, zakdoeken, kousen, hoeden, messen, ijzerwerk, aardewerk, glazen en andere goederen meer.

Op dingsdag den 19den februari 1828.

Voor de woning van *M. J. Kuijt*, op Rijswijk, van eene collectie boeken en eenige schilderstukken, volgens den in de maand december rondgezonden catalogus; alsmede een engelsche forte piano en eenige stellen wagentuigen.

Op woensdag den 20sten februari 1828.

In het lokaal der Beurs, voor rekening van diverse kooplieden, van velerhande soorten van negotie goederen en meer.

Op donderdag den 21sten februari 1828.

Voor het negotiehuis van *Brouwer, Nolthenius* en Co., van gambier, glas- en kristalwerken, glazenruiten, eenige exquise fijne wijnen, als: bourgogne, port a port, muscaat, mallaga, rotto tinto, xeres, madera en brandewijn, verder lijwaden, gemaakte kleederen, goud- en zilverdraad, schrijfpapier, lijnolie in pullen, meel, steenkolen, schoppen en spaden, rijst per halve koijang, enz.

Op vrijdag den 22sten februari 1828.

Voor het huis van *G. Hager*, in de Koestraat, van diverse meubelen, wagens, paarden, japansche goederen, boeken, lijfeigenen, engelsch aardewerk; alsmede eenige bij wege van executie achterhaalde goederen, voorts een slaven jongen, zijnde schoenmaker en staljongen, met zijn wijf, zijnde kindermeid en haar zoon, oud 12 jaren, lijfjongen.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Te koop, bij *Wattendorff, Hipp.* en *Zimmerman* van Vondels werken compleet, tegen verminderde prijzen

—Degens met vergulde gevesten, bij *van Dasten* en *Co.*

—Fraaije glas- en lakwerken, porceleinen, witte en zwart kanten voiles, tules voor kleeden, Brusselsche en bobin kanten, hals- en zakdoeken, collerettes, lijwaden, dranken en provisien; alsmede een fraai assortiment kinder speelgoed, verkrijgbaar bij J. E. HARTGERS.

BATAVIA, *februari 1828.*

HUWELIJKEN.

Getrouwd, F. H. DOORNIK,
en
J. W. VAN DOORNINCK.

BATAVIA, *den 10den februari 1828.*

GEBOORTEN.

Heden verloste voorspoedig van eene dochter *J. C. Pens*, echtgenoot van *C. H. A. D. De Nijs.*

Batavia, den 13den februari 1828.

STERFGEVALLEN.

Heden overleed alhier, aan de gevolgen eener hevige dijssenterie, veroorzaakt door ondergane fatigues, de Weledelgestrenge heer *François Emanuel Hardij*, Resident te dezer plaatse, in den ouderdom van 45 jaren. Allen, die gedurende zijn langjarig verblijf in deze westen, 's mans edel en deugdzaam karakter in zijne onderscheidene betrekkingen hebben leeren kennen, zullen met zijne diep bedroefde weduwe en hare zes onmondige kinderen, zijn verlies betreuren.

REMBANG, M. HARDIJ,
den 6den februari 1828. geb. *Gerold.*

NAGELATEN BOEDELS.

Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den weledelgestr. heer *W. J. le Jean*, in leven gepensioneerd kapitein en kommandant in de benting *Dilangoe*, overleden den 9den januari 1828, worden verzocht, daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van acht weken, na dato dezer.

De kommissarissen in den boedel voornoemd,
KLATTEN, PONSE, *1ste luitenant.*
den 19den jan. 1828. PERTAT, *2de luitenant.*

—De crediteurs en debiteurs van wijlen den heer *Louis Pieter Hendrik Ornek* worden verzocht, zich te adresseren binnen den tijd van zes weken, aan de testamentaire executeuren.

BEZOEKIE, A. DOMINGO.
den 6den februari 1828. T. E. ANTHONIJSZ.

POST-KANTOREN.
BATAVIA.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het postkantoor te Batavia paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	schip	kapitein
Nederland,	*Zr. Ms. schip Kortenaar*,	kapt.-luitenant Blommendaal.
Amsterdam,	*Ned. schip Handel Maatschappij*,	Willers.
Idem,	*dito schip De Gezusters*,	Ingerman.
Idem,	*dito schip Zeemeeuw*,	Veer.
Nederland,	*dito schip Admiraal Buijskes*,	J. G. Duncan.
Antwerpen,	*dito brik Adèle*,	Michaelsen.
Bordeaux,	*Fransche brik l'Abeille*,	Le Brun.

De brieven paketten voor Nederland, met ondervolgende schepen zullen worden gesloten, als:

Dat met het schip ZEEMEEUW, en brik ADELE, . . op zat. den 16den dezer, en
„ „ Z. M. schip KORTENAAR, ... „ dingsd. „ 19den „
vóór twaalf ure.

BATAVIA, *De Postmeester,*
den 14den feb. 1828. P. A. BIK.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Vracht en passage naar Nederland, per het Engelsche schip BURRELL, kapitein *John Mitcalf*, bij Lloijds verzekerd, onder litt. A no. 1; adres bij
MACLAINE, WATSON en CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

De gepensioneerde ritmeester *H. van der Smieden* vertrekt tot herstel zijner gezondheid naar Nederland.

—*Van Albedijhl* verlaat Java.

—De gepensioneerde kapitein *François Prevost* vertrekt naar Nederland.

—Mevrouw de weduwe *Immink* vertrekt naar Nederland.

—*Duijvené* vertrekt met verlof naar Nederland, en heeft tot zijne gemagtigden verzocht en aangesteld de heeren *Christin* en *J. T. Bik.*

TE BATAVIA, TER LANDS DRUKKERIJ.